

**Baluwa inandi yanga Paolo
yannembidile
Timoseo
Ulongoledi wa baluwa inandi
ya Timoseo**

Baluwa inandi ya Timoseo ílembwije na Ntume Paolo kunnembila Timoseo nkuhundwa wake. Ínahululika baluwa aino ílembwije mmwaka fulani, kutandikila mwaka wa 62 mpaka wa 64 kutandikila mwaka wavelekwejije Yesu Kilisto. Paolo álembile baluwa mmaduva la ntululilo wa umi wake. Paolo ávele na uloongo wa pepi na Timoseo, na myanda yohe ànannonjelela wanchema mwanawe (Filimoni 2:22, 1 Timoseo 1:2,18).

Baluwa aino nni imo n'dibaluwa ncheche dyanga Paolo dyalembile kwa nkúkulupila yumoyumo, na akee kwa likuwa lya vakúkulupila, malinga dibaluwa dyake dinji. Dibaluwa dinji dinatu n'dibaluwa anedyo ncheche nni baluwa yavili ya Timoseo na baluwa ya Tito na baluwa ya Filimoni. Baluwa inandi ya Timoseo ívele na maeleso lohe layâmba namuna ya kutenda ibada (sula ya 2:1-15), na namuna chivalembelewa vâàve vakúlodya va vanu vankulupîla Yesu (sula ya 3:1-13), na maeleso layâmba namuna ya kulatahuka mahundo la kulambila (sula ya 1:3-11, 4:1-15, 6:3-5). Baluwa aino ilanguja namuna Paolo chachinnyunda Timoseo namuna ya kuva nkúlodya mmakuwa la vanu vankulupîla Yesu. Bahi ívele na mahundo lohe namene la hulûla

kuvayangata vakúlodya va makuwa la vanu vankulupîla Yesu namuna ya kutenda utumishi wavo mmakuwa lavo.

Uinjipihî wa baluwa inandi ya Timoseo

1. Sula ya 1:1-2, Paolo àtandilika baluwa yake kwa kunsalimila Timoseo.
2. Sula ya 1:3-11, Paolo àmwelekesa Timoseo namuna ya kulatahuka mahundo la kulambila.
3. Sula ya 1:12-20, Paolo àelesa namuna chashukulu Nnungu kwajili ya Yesu Kilisto.
4. Sula ya 2-3, Paolo àmwelekesa Timoseo namuna chiilembelewa ìve paibada na kwamba chivalembelewa vâave vakúlodya va makuwa la vanu vankulupîla Yesu.
5. Sula ya 4-6, Paolo àmalilila baluwa yake kwa kumwing'a Timoseo malaijo fulani la ntululilo.

Ntandiliko wa baluwa yanga Paolo

¹ Baluwa aino ihaloka kwang'une Paolo, nguchemwîje kuva ntume wanga Yesu Kilisto kwa amuli ya Nnungu Mpohi wetu na ya Yesu Kilisto, lilolelo lyetu. ² Nìkulembila wako Timoseo mwanangu wa uhiu muing'ulupa. Nìkuyuwila inema na chididi na amani ihalòka kwanga Atata wetu Nnungu na kwanga Yesu Kilisto Nang'olo wetu, diìve pamo na wako.

Kulatahuka mahundo la kulambila

³ Bahi nìkuyuwila uikale anepo pa Efeso, malinga chinnakuyuwite panichihwena chilambo cha ku Makedoniya, uchinga uvalimbije vanu vanahwenehe kuhunda mahundo la kulambila. ⁴ Vahaulile valekane na anedyo dinano dya

kulambila na malonjedi layâmba midododo ya malina la ding'olo dya anyakala dikee na ntululilo. Kwa kuva, anelo lammalele làtandiliha matahukano lakee mana, na wala lakávayangata vanu kulatumikila makudungilo la Nnungu lamaikâna kwa ing'ulupa. ⁵ Makudungilo la malaijo anelo nni kuva, papwawe na itamwi ihalokâna na ntima helele na ntima ukáhukumika, na ing'ulupa ihu. ⁶ Henga vanu vanji vânilaleka anelo lammalele nkuipindikukila chihi myaha ikee na mana. ⁷ Vânalembela namene kuva vakúhunda va Sheliya ya Musa, henga vene nanga pavalamaite malove lavatangola ikâna va latangola kwa kuhimya.

⁸ Tùnimala kuva, Sheliya nni yambone namene ikàtumiwa chiilembelewa. ⁹ Na tùnimala kuva, Sheliya ikávikwije kwajili ya vanu vatênda lalalembela Nnungu, henga ìnivikwa kwajili ya vanu vatênda lahakalenge na vatahûka, na vanu vakámweshimu Nnungu na vakútenda masambi, na vanu vakávele vanaswe na vanu vakufûlu, na vanu vavawalâla atata vao na ayuvao, na akúwalala vammalele. ¹⁰ Na ìnivikwa kwajili ya amalaya, na valume valalâna vene kwa vene, na akúchuusa vatumwa, na akúlambila, na vaapîla kwa kulambila pamo na vammalele vatênda vitendo vitindâna na mahundo la uhiu. ¹¹ Na mahundo anelo la uhiu làodana na Malove Lambone la ukulu wa Nnungu atumbyângwa, langukamujijwe nangu uchinga nguvayanjajije vanu.

Paolo ànshukulu Nang'olo Yesu ing'anya ya chididi chake

12 Nangu nanshukulu Nang'olo wetu Yesu Kilisto angupêle dimongo dya kukola madengo, kwa kuva, ànguwene kuva nakulupika, nkungutandola uchinga nintumikile. 13 Ikànavana nepo patandi ngúvele nimunu wa kunkufulu Kilisto na kuvabaniha vanu vake na kuvatendela jeuli, henga Nnungu ánguvikidile chididi kwa kuva, anelo lammalele ngúlatendile bila kumala na nikáchinkulupila Kilisto. 14 Henga Nang'olo wetu Yesu Kilisto áningujalila inema yake yohe namene, nkuning'a ing'ulupa na itamwi kwa kulundanywa kwetu na nang'e. 15 Itangodi aino nni ihu, tena ñakatapala kuyambukilwa mwalehu kuva, “Yesu Kilisto áidile apano pachilambo uchinga avapohe vanu vavêle na masambi.” Na muanevo vanu, nangu njo nim'baya kupunda vammalele. 16 Bahi ing'anya ya anelyo, Nnungu nkunguvikila chididi uchinga kupitila kwang'une nim'baya namene kupunda vammalele, Yesu Kilisto apate kulanguja ipililidi yake ya namene, na nangu ngùuve nfano kwa vanu vammalele vambenkulupîla na kupwechelela umi ukee na ntululilo. 17 Bahi eshima na ukulu vîive kwanga Nnungu, Nfalume wanavyaka, Nnungu akávele na ntululilo, Nnungu akáonekana, Nnungu waweka, vyaka na vyaka! Amina.

18 Timoseo mwanangu, nangu ñikwing'a alano malaijo kupapatana na malove la unabii lanatongolewije machedo kukwamba wako. Malaijo anelo njo lambekuhululîha wako kupanyana saana ing'ondo, 19 akuno uichunga saana ing'ulupa yako na kuva na ntima ukáhukumika. Vanu vanji vânihita mwalehu

kuipilikanila hukumu ya mmitima yavo, bahi kwa kutenda uchocho nkudyondonganga ding'ulupa dyavo. ²⁰ Nnikuwa lya vanu anevo vaondongênge ding'ulupa dyavo nni Imenayo na Isikanda, vanu anevo nìvakamujije kwanga Nanchindenga uchinga valihunde, vanankufùlù Nnungu kavila.

2

Malaijo layâmba ibada

¹ Bahi kabla ya mambo lammalele, nannyuwanga namene mwenu muvayuwile vanu vammalele. Nnyuwange Nnungu avayangate na kuvabaliki, na munshukulu Nnungu kwajili yavo. ² Vayuwile vafalume na vanu vavêle na mamulaka uchinga tupate kuikalanga kwa itungamani na amani na kuva tuvanu tuikâla kwa namuna yalembela Nnungu na kuvatendela vanu vanji lalembelêwa kuvatendela. ³ Nnyambo auno nni wambone na ùnankatapolila Nnungu Mpohi wetu, ⁴ alambêla vanu vammalele vapohwe na vapate kuumala uhiu. ⁵ Kwa kuva, pàvele chihi Nnungu yumo, na pàvele chihi munu yumo avapatanîsa vanu na Nnungu, na munu aneyo nni Yesu Kilisto, ⁶ analihumije mwene uchinga avapohe vanu vammalele. Na anewo wávele ushahidi wanauhumiye Nnungu kwa vanu va pachilambo muuhiku unakudungiwije. ⁷ Bahi ing'anya ya anelyo, nangu ñnitandolwa kuva nkúhubili na ntume wa Malove Lambone. Nangu nàngola chihi uhiu wala nikálambila. Nnungu àningutuma nangu

unavahunda vanu vakávele Vayahudi kuyamba ing'ulupa na uhiu.

⁸ Bahi kila pachinu pamukojana kunnyuwa Nnungu, ngùlebela valume vayuwe akuno vanyolojìjè makono lavo lahahwíke, yani bila kuva na itunuuki wala matahukano. ⁹ Pamo na anelo, ngùlebela vamahe vawale kwa namuna ilembelêwa. Vawale kwa adabu, na wala vanapundihe namene kuwalila sahabu na lulu na dinguwu digalika namene au kutiva ulindo. ¹⁰ Henga vâlembelêwa vawalile matendo lambone lalembelêwa kutendwa na vamahe valihumîje kwa Nnungu. ¹¹ Vamahe vâlembelêwa valihunde mahundo kwa kutungamana na kwa kupilikana. ¹² Nangu nikámwing'a mmahe luhusa lwa kuhunda, wala lwa kuntawala nnume, henga mmahe âlembelêwa atungamane. ¹³ Kwa kuva, Adamu njo anavele ntandi kuumbwa, nkuida Hawa. ¹⁴ Na wala akee Adamu ánakumbike, henga mmahe njo ánakumbike, nkutenda sambu. ¹⁵ Henga ikànavá ìvele uchocho, mmahe akàhweneha kuikamulila ing'ulupa na itamwi na uwanaswe na kuva na ntima ukápundiha, bahi achiapohwe kwa kuvaleka kwake.

3

Chivalembelêwa vâàve vakúlodya va vanu vankulupîla Yesu

¹ Itangodi aino nni ihiu kuva, “Munu alembêla kuva nkúlodya wa vanu vankulupîla Yesu, aneyo âlembela madengo lambone.” ² Bahi nkúlodya wa vanu vankulupîla Yesu âlembelêwa ààve munu akáambika kwa chinu chohecho. Àlembelêwa ààve

chihi na mmahe yumo, na ààve munu avêle na ntima ukápundiha na ààve munu alihulûla mwene, na ààve munu wakweshimika na ààve munu apwechelêla vayeni na ààve munu ahulûla kuhunda. ³ Àlembelewa anààve munu wa kukalewa wala nkúkalipa, henga àlembelewa ààve mpole na munu wa kutamwa namene amani, na àlembelewa anààve munu wa kutamwa namene dihela. ⁴ Àlembelewa ààve munu ahulûla kuvaimilila saana vanu va nng'ande mwake na ààve munu ahulûla kuvaduma vana vake uchinga vâàve vana va kupilikana na vavêle na eshima mwalehu. ⁵ Kwa kuva, ikàva munu nanga pahulula kuvaimilila vanu va nng'ande mwake, àmbehulula dachi kulichunga likuwa lya vanu va Nnungu vankulupîla Yesu? ⁶ Akálembelewa ààve munu ankulupidîle Yesu chihambihambi, uyopa ànalyona dahu, nkumatoka muchi chanamatweke Ibilisi na kuhukumiswa. ⁷ Uchocho, àlembelewa alombolewe kwa mambo lambone na vanu vavêle panda, uchinga anahebuliwe na kukamuka nnutambo lwa Ibilisi.

Chivalembelewa vâàve mashemasi

⁸ Uchocho, na vanu vatondôlwa kuva mashemasi navanang'o vâlembelewa vâàve vanu vaeshimika, vanààve vanu vavêle na makudungilo mavili, wala vanààve vanu va kukalewa, wala vanààve vanu vavêle na tama ya dimali. ⁹ Vâlembelewa vaikamule kwa ntima ukáhukumika sili ya ing'ulupa ihunukuliwîje. ¹⁰ Vâlembelewa valingwe hoti, koka vakàonekana kuva vakáyambika, bahi vânafala kuva mashemasi. ¹¹ Ajavao na vanang'o vâlembelewa vâàve vanu

vaeshimika, vanààve vanu va kulambilila, henga vâlembelewa vâàve vanu vavêle na ntima ukápundiha na vakulupîka kwa vitukutuku vyammalele. ¹² Mashemasi vâlembelewa vâàve na mmahe yumo bahi, na vâlembelewa vâàve vanu vavachûnga saana vana vao pamo na vanu va n'ding'ande dyavo. ¹³ Kwa kuva, avala vakôla madengo lavo saana, vâling'a eshima, na vânahulula kuyanajaja bila kuyopa habali dya ing'ulupa ivavenayo kwa Yesu Kilisto.

¹⁴ Nîkulembila baluwa aino, ikànavâ ngûlolela kwida maduva ulola unakulola. ¹⁵ Henga ikàva nîmbetima kuhwika, îlembelewa umale namuna ya iikadi ilembelêwa muing'ande ya Nnungu, yani nnikuwa lyammalele lya vanu va Nnungu avêle na umi. Vanu va Nnungu vankulupîla Yesu vâvele muchi chipanda na nsingi wa uhiu. ¹⁶ Nanga lipamba lyohelyo kuva, alano njo makudungilo lanapihike la ukulu wa ing'ulupa yetu kuva, Kilisto áhumidile kwa nfano wa munu, na kumaihwa na Umumu Wanaswe kuva nang'e njo wambone pameho panga Nnungu.

Nkwonwa na malaika,
na kuyanajajwa mmilambo vyammalele.
Nkukulupilwa pachilambo chammalele,
na kutwaliwa kuhwena kulihunde unàvâ muhali ya ukulu.

4

Vakúhunda va kulambila

¹ Umumu Wanaswe àtangola chihi mwandu kuva, mmahiku la ntululilo, vanu vanji vâmbhapukana na ding'ulupa dyavo na

kuvapilikanila anamindenga akúlambila chalumo na mahundo lavo. ² Mahundo malinga anelo làyanjajwa na vanu valambîla, yani vanu valilambilîla, akuno vavèlè na mitima ikápilikana hukumu ya mitima yavo, mitima yondongêke mwalehu malinga ìpijijwe moto. ³ Vanu anevo vâvalimbija vanu kulomba na kulya vyakulya fulani. Henga Nnungu áumbile vyakulya anevyo uchinga avala vankulupidîle na kuumala uhiu, vapate kuvitumila kwa shukulani. ⁴ Kwa kuva, kila chinu chachiumbile Nnungu nni chambone, wala nanga chinu chilembelewa kuhitwa, henga vîlembelewa vipwechelewe kwa shukulani. ⁵ Kwa kuva, kwa lilove Iya Nnungu na kwa kuyuwa, Nnungu àchitenda chakulya anecho chihahuke.

Ntumishi wambone wanga Yesu Kilisto

⁶ Wako Timoseo, ukâvahaulila vakúkulupila vam-malele malove anelo, uchiuve ntumishi wambone wanga Yesu Kilisto, akuno uhwenaha kukulumuka chinnungu kwa malove la ing'ulupa na mahundo la uhiu lulakamwile. ⁷ Henga lekana na dinano dikee dya chinnungu, dikávele na mana, na badala yake lijeveleje kuikala kwa namuna yalembela Nnungu. ⁸ “Kwa kuva, kuujeveleja mmili kuhwinga kùvele na faida kadiki, henga kuikala kwa namuna yalembela Nnungu kùvele na faida mmambo lammalele, yani kùtwing'a ahadi ya kuva na umi wa vino na uîda.” ⁹ Itangodi aneyo nni yakukulupika, na ìnalembelewa kuyambukilwa mwalehu. ¹⁰ Bahi ing'anya ya anelyo, hwetu tùnalikambyakambya na kutumbama kukola madengo, kwa kuva, tùnnolela Nnungu avêle na

umi, Mpohi wa vanu vammalele, na asa Mpohi wa vanu vankulupîla.

¹¹ Anelo njo malove lulembelewa kulalaija na kulahunda. ¹² Unakubàli munu woheyo akuhebule ing'anya ya kuva wako kijana. Henga wako ùlembelewa ùùve nfano kwa akúkulupila, kwa itangodi yako na namuna chuwikala na kwa itamwi yako kwa ing'ulupa yako na kwa maisha lakee na uhakwa. ¹³ Tumbama kuvasomela vanu Malemba Lanaswe na kuvahubilila na kuvahunda, mpaka panimbekwida. ¹⁴ Unaleke kuitumila inudyo ya chinnungu ivêle nkati mwako, aila yupwechedile kuhalokana na unabii muuhiku aula vasele va likuwa lya vanu vankulupîla Yesu pavanakuvikidile makono. ¹⁵ Bahi lavike mwisungu mambo anelo na ulihumye mwalehu kulatenda anelo lammalele uchinga vanu vammalele valole namuna chuukulumuka chinnungu. ¹⁶ Lichunge namene wako umwene pamo na mahundo lako. Hweneha kulakamula mahundo la uhiu, kwa kuva, ukâtenda uchocho, ùmbelipoha umwene chalumo na anevo vakupilikanîla.

5

Chivalembelewa kutendewa vakúkulupila avetu

¹ Nnume akupundîle changa unankalipile namene, henga n'dume malinga atatako. Na vijana avako vatendele malinga anung'unuvako, ² na vamahe vakupundîle changa vatendele malinga ayuvako, na vali vatendele malinga alumbuvako, akuno uikala bila uhakwa.

3 Vachunge vamahe vanannidi vakávele na chinu chohecho cha kulisingila. 4 Henga ikáva nannidi ávele na vana au udukulu, bahi anevo vâlembelewa valihunde hoti kulihumya mwalehu kuvahudumila alangavao na kuvauhija vâvavelèkè na anakuluvao lambone lavavatendedile, kwa kuva, chinu anecho chînkatapalila Nnungu. 5 Nannidi wa uhiu mwalehu, akávele na munu woheyo wa kunnyangata, aneyo àvikile lisingilo lyake kwa Nnungu, na kuhwenaha kuyuwa chilo na muhi wannyuwa Nnungu uchinga annyangate. 6 Henga nannidi aikâla mmaisha la tama, aneyo ànihila, ikànavá àonekana kuva mumi. 7 Malaijo alano veng'e na vanu vanji uchinga anapwawe wa kwambika. 8 Ikáva munu nanga pavachunga alangavake mwene, na asa avala va nng'ande mwake, aneyo munu àniikana ing'ulupa yake, na nni m'baya kupunda munu akánkulupila Yesu.

9 Nannidi alembelêwa kuva nnikuwa lya anannidi vayangâtwá, àlembelewa ààve nannidi akamojîje myaka sitini. Na ààve mmahe achikulupika muulombi wake, 10 na ààve munu alombolêwa kwa kutenda lambone. Na àlembelewa ààve munu avaledile saana vana vake na avakalibîsa vayeni na avatumikîla vakúkulupila kwa kulisulupuha, na avayangête vanu valâga na alihûmya kutenda lambone la kila namuna. 11 Henga anannidi vali unavavalangile nnikuwa lya anannidi vayangâtwá, kwa kuva, pavakojwa na tama dya kulembela kulombwa, vânaleka kuntumikila Kilisto. 12 Anannidi anevo vâmbepata asabu ing'anya vâniileka ahadi yavo

inandi ya kuntumikila chihi Kilisto. ¹³ Anannidi malinga anevo, vâàva valemwa na vâàva na nnyambo wa kwonganyaonganya ing'ande kwa ing'ande. Na akee chihi anelyo weka, ila vâàva vanu va kuvalamba vanji vikohi, na vâliinjija mmalove la vanu vanji, na kutangolanga mambo lavakalembelewa kulatangola. ¹⁴ Bahi ing'anya ya anelo, ngwònite kuva anannidi vali, valombwe, na vâveleke vana na kuchunga makande lavo, uchinga mmongo anapate wasa wa kututongolela lahakalenge. ¹⁵ Kwa kuva, pàvele anannidi vanji vânihochela na kumpapata Nanchindenga. ¹⁶ Henga ikàva pàvele nkúkulupila woheyo wa chimahe avêle na alangavake anannidi, àlembelewa avayangate wala anavaleke uvalitema likuwa lya vanu vankulupîla Yesu. Na kwa kutenda uchocho, vanu vankulupîla Yesu vachivaave na wasa wa kuvayangata anannidi vanji vakávele na lisingilo lyohevyo.

¹⁷ Vasele va likuwa lya vanu vankulupîla Yesu vavachûnga saana vanu vankulupîla Yesu, vânalembelwa kupwechela ata myanda mivili ya nshahala wavo, na asa avala vatumbâma namene kuhubili na kuhunda. ¹⁸ Kwa kuva, Malemba Lanaswe làhaua kuva, “Unannyunge kanya ung'ombe puntumila kukola madengo la kuhula ngano,”* na kavila làhaua kuva, “Mmádengo àlembelewa apate nshahala wake.”†
¹⁹ Unakubàli kupwechelela masitaka lamwâmba nsele wa likuwa lya vanu vankulupîla Yesu ikà nave chihi kwa ushahidi wa vanu vavili au

---

* **5:18** Makumbuso 25:4. † **5:18** Luka 10:7

vatatu. ²⁰ Avala vakátamwa kuleka kutenda masambi, vadume pameho pavanu vammalele, uchinga vanji vapate kuyopa. ²¹ Nìkuamulisa muyo mwa Nnungu na muyo mwa Yesu Kilisto na muyo mwa malaika vanaswe, ulakamule malaijo anelo bila kuvabagula vanu vanji wala kulola kumeho kwa munu.

²² Unapiyanye kummikila makono munu woheyo uchinga antumikile Nang'olo, wala unakumile masambi la vanu vanji. Lichunge wako umwene kwa kuikala bila uhakwa.

²³ Bahi kwajili ya litumbo lyako lipwatêka na kuhuvangahuvanga kwa mmili wako, kutandikila vino unakumbile chihi medi weka, ila kumbila na divayi kadiki.

²⁴ Masambi la vanu vanji làonekana chihi palengele ata kabla vakànambihukumiwa. Henga masambi la vanu vanji làonekana chihi lukoto.

²⁵ Uchocho, matendo lambone làonekana chihi palengele na ata àlalá lakáonekana palengele, lakáhululika kupihika.

6

¹ Vanu vammalele vavêle muutumwa vâlembelewa vavaeshimu anang'olo vao, uchinga vanu vanankufulu Nnungu na kuhebula mahundo letu. ² Vatumwa vavêle na anang'olo vankulupîla Yesu, vâlembelewa vanapunguse kuvaeshimu anang'olo vao, ing'anya ya kuva anevo anang'olo nni vakúkulupila avao. Na badala yake vâlembelewa vahaliye kuvatumikila saana, kwa kuva, vanu vapâta faida kuhalokana na madengo lavo la chitumwa nni vakúkulupila avao, kwa kuva, mwenu nni ummamo muing'ulupa na

itamwi. Mambo anelo ùlembelewa ulahunde na kulahimya.

Mahundo la kulambila na tama ya mali

³ Munu woheyo akàhunda mahundo latindâna na anelo, na akálakubali malove la uhiu la Nang'olo wetu Yesu Kilisto wala mahundo lannyulúha munu kuikala kwa namuna yalembela Nnungu, ⁴ munu aneyo àumbele kulyona na wala nanga pamaite chinu chohecho. Aneyo àvele na chilema cha kutahukana na kupwatana kwamba mana la malove. Na anelo làida na wiu, na kuyavanyika na kutangolanila lahakalenge na kuvikilanila lipamba, ⁵ na matahukano lakee na ntululilo la vanu vavêle na ding'ano ditimbanyike. Vanu malinga aneyo, vâniuleka mwalehu uhiu. Na vanu anevo njo avala vatênda kuva, kulilanguja kuva ùmweshimu Nnungu nni indila ya kupatila utajili.

⁶ Henga kumweshimu Nnungu kùvele na faida ing'ulu, ikàva munu ànatolejwa na achila chavenacho. ⁷ Kwa kuva, nanga patunaidile na chinu chohecho apano pachilambo, na wala nanga patuhulula kuuka na chinu chohecho.

⁸ Bahi ikàva tùvele na chakulya na ding'ulo, tutolejwe na anevyo vituvenavyo. ⁹ Henga avala valembele kuva matajili, vâningwa na kutanjika n'dinambo dya ditama dyohe dya chivelu na dya kuvenga, divautangîla kukuyahika na kukuondongwa mwalehu. ¹⁰ Kwa kuva, kuditamwa namene dihela nni chitandikilo cha mabaya la kila namuna. Bahi ing'anya ya kuditamwa namene dihela, vanu vanji vânidileka ding'ulupa

dyavo na kulitaya namene uchungu mmitima yavo.

Ing'ondo yambone ya ing'ulupa

¹¹ Henga wako umunu wa Nnungu, latukute anelo lahakalenge lammalele. Tumbama namene kutenda lalalembela Nnungu na kulihumya mwalehu kwa Nnungu, na kuva na ing'ulupa na itamwi na ipililidi na upole. ¹² Panyana ing'ondo yambone kwa kuichunga ing'ulupa yako, uchinga upate kulitwalila umi ukee na ntululilo, umi aula wakuchemeledile Nnungu muuhiku aula unaiyambukidile ing'ulupa yako muyo mwa mashahidi vohe. ¹³ Muyo mwa Nnungu avêng'a viumbe vyammalele umi, na muyo mwanga Yesu Kilisto ahumîje ushahidi uhiu muyo mwa Pontio Pilato, nîkuamulisa, ¹⁴ ulikamule lilaijo lyulaijijwe kwa ikulupiki, na bila kuva na likosa lyohelyo, mpaka nniduva alila lyambeuya Nang'olo wetu Yesu Kilisto. ¹⁵ Kuhumila kwanga Yesu kûmbetendwa na Nnungu muuhiku waukudungidile. Nang'e njo Nnungu alembelêwa kutumbyangwa, na nni nkûtawala wa weka, na njo Nfalume wa vafalume, na Nang'olo wa anang'olo. ¹⁶ Nang'e weka njo akâhwa, na njo aikâla munng'anje wakahulula munu kuuhengelekela. Nanga munu amwonîte, na wala nanga munu ahulûla kumwona. Nang'e nni mwene kweshimika na mwene dimongo dikâvele na ntululilo! Amina.

¹⁷ Valaije matajili va pachilambo achino cha vino, vanalyone, na vanavike lilolelo lyavo n'dimali dyondongêka. Na badala

yake vâlembelewa vannolele Nnungu atwîng'a vitukutuku vyammalele uchinga tuvihangalalile.

¹⁸ Valaije vatende lambone, na vâàve matajili va matendo lambone, na vâàve tayali kuhumya dimali dyavo, na vakumilane na vanu vanji kwa ntima helele. ¹⁹ Na kwa kutenda uchocho, vachivalivikile nsingi wambone kwa maduva laîda uchinga vapate umi uhiu.

²⁰ Wako Timoseo, lakamulihe saana lammalele lukamujijwe. Linyemye na myaha ikee ya chinnungu na ikee na mana na matahukano la chivelu layâmba achila chivachema vanu vanji kuva elimu, kumbe nni kulambila chihi. ²¹ Na kwa kuipapata elimu aneyo vanu vanji vâniileka ing'ulupa yao.

Nangu nînyuwilanga inema ya Nnungu ìive pamo na mwenu.

**LILAILANO LYAHAMBI LYA NNUNGU KWA
VANU VAMMALELE**
**Portions of the Holy Bible in the Makonde language of
Mozambique and Tanzania**
**Porções da Bíblia Sagrada no idioma Makonde de
Moçambique**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Makonde

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Pioneer Bible Translators

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Makonde

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

e50d2b9d-5016-5132-9a8e-701dc953e2af